

ÖZET

**İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİMİN
BİREYSELLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**

*Yrd.Doç.Dr. Bülent GÜVEN

Eğitim sürecinde öğretmenler öğrencilerini yetersizliklerine göre sınıflandırmaktan çok, onları tanımaya, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklerini belirlemeye çalışmalıdırlar. Bu sayede onların nasıl bir birey olduklarını anlamak mümkün olur. Günümüzde okullar, öğrencilerinin sahip olduğu bireysel özellikleri ortaya çıkarabildiği ve onlara uygun biçimde hazırlanacak öğretim etkinliklerini sunabildiği ölçüde eğitimde fırsat eşitliğini ve başarıyı yakalamış sayılacaklardır. 6 –14 yaş grubundaki tüm öğrencilerin yer aldığı zorunlu eğitim basamağı olan ilköğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin, öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma sözü edilen bu gereksinimden kaynaklanmıştır. Betimsel bir çalışma olan bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, örnekleme alınan okullardaki öğretmenlerden, araştırmacı tarafından hazırlanan “ilköğretim sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşlerini belirleme” anketi ile toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Okulu, Öğretimde Bireyselleştirme, Sınıf Öğretmeni,

ABSTRACT
PERCEPTIONS OF TEACHERS TOWARD INDIVIDUALIZED
INSTRUCTION IN ELEMANTARY SCHOOLS

In the schooling process, teachers try to develop the cognitive behaviours, pscho-motor skills and affective characteristics of their students rather than to list their negative characteristics. For doing that teachers try to understand their students. Today, schools are evaluated to be succesful and provide equal opportunity for all students by enhancing abilities of each students and providing the best suitable instruction for each student. The purpose of this study is to find out at perceptions of teachers toward individualized instruction in elemantary schools. This study is a descriptive study. Data collected by using an instrument developed by the author.

Keywords: Elemantary Schools, Individualized Instruction, Classroom Teacher

* ÇOMÜ Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi e-mail: bulentg@comu.edu.tr

1. GİRİŞ

Bireyler doğuştan getirdikleri farklı birtakım özelliklere sahiptirler. Bu özellikler bireyin etkileştiği çevre içerisinde gelişimini sürdürür. Etkileşim sonucu ortaya çıkan yeni yapı bireyin kişilik özellikleri, öğrenme biçimleri üzerinde belirleyici rol oynar. Bu yapının bireyden bireye farklılık gösterdiği düşünüldüğünde her insanın başkalarından farklı olması gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır. Durum böyle olmakla birlikte geleneksel sınıf ortamında, anlatılan konu, sunuş biçimi ve kullanılan araç – gereçler tüm öğrenciler için aynı olmaktadır (Demirel, 2002). Toplu halde öğretimin yapıldığı, öğretmen merkezli geleneksel öğretim sistemlerinde yaşanan bu sorunlar, öğrencilerde gelişmesini beklediğimiz, problem çözme becerileri ile yaratıcılık özelliklerinin körelmesine neden olmakta, çoğu zaman da öğretmenlerin öğrencilerini olumsuz sıfatlarla nitellemelerine yol açmaktadır.

Eğitim sürecinde öğretmenler öğrencilerini yetersizliklerine göre sınıflandırmaktan çok, onları tanımaya, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklerini belirlemeye çalışmalıdırlar. Bu sayede onların nasıl bir birey olduklarını anlamak mümkün olur (Morgan, 1997). Dahası, öğrencilerin belirgin şekilde ortaya çıkmış olan özelliklerinin neler olduğunu belirleyip, bu özellikler çerçevesinde geliştirilecek etkinliklerle öğrenmelerine yardımcı olunabilir. Öğretimin bireyselleştirilmesi olarak ifade ettiğimiz bu yaklaşımı, bireylerin ilgi ve gereksinmelerinin yanı sıra öğrenme hız ve yeteneklerinin dikkate alınarak öğretme- öğrenme etkinliklerinin bireysel öğrenmeye olanak sağlayacak biçimde

düzenlenmesi olarak tanımlayabiliriz. Çağımızda insana verilen değerlerin artması, eğitimde demokratikleşme eğilimlerinin yaygınlaşması ve eğitim teknolojisi alanındaki gelişmeler öğretimde bireyselleştirilme çalışmalarını zorunlu hale getirmektedir (Yaşar, 1990). Türk eğitim sistemi açısından öğretimin bireyselleştirilmesi yaklaşımını ele aldığımızda, eğitimde fırsat eşitliği ilkesi bağlamında, Milli Eğitim Temel Yasasında yer alan; “Bireyler ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda eğitilmelidir” ifadesinin de işlevsel hale getirilmesine katkı sağlanmış olur (Saban, 2000).

Öğrencilerin kendi öğrenme hızlarında ilerleyebilmelerinin sağlanması, kendi yetenek düzeylerine uygun bir biçimde yönlendirilmeleri, kendi özelliklerine uygun öğrenme teknikleri kullanmalarının sağlanması gibi yaklaşımların izlendiği, öğretimde bireyselleştirme çalışmaları sınıf öğretmenlerine bu konuda yardımcı olacaktır. Öğretimde bireyselleştirme çalışmalarının gerçekleştirildiği bir sınıfta öğrenciler sahip oldukları öğrenme özelliklerinin farkındadırlar ve bu özelliklere uygun öğrenme yöntemlerini etkili bir biçimde kullanabilmektedirler. Kısaca ifade edecek olursak nasıl öğreneceğini öğrenmiş bireylerin bulunduğu sınıflar öğretimde bireyselleştirme çalışmalarının etkili bir biçimde gerçekleştirildiği sınıflardır.

Öğretimde bireyselleştirme çalışmalarının iki önemli karakteristik özelliğini de vurgulamak bu bağlamda önemlidir. Bunlar; bağımsız ilerleme ve bağımsız çalışmadır (Demirel, 2002). Bağımsız ilerleme ilkesi, öğrencinin kendi yetenekleri ve güçlü çerçevesinde ilgi duyduğu alanlara yönelmesi, kendi hızında ilerleyebilme özelliğine sahip olması ile açıklanabilir. Bağımsız çalışma ilkesi ise öğrencilerin kendi özelliklerine uygun bir öğretimle kendi yeteneklerine uygun bir biçimde öğrenmesi esasına dayanır. Bu ilke sayesinde öğretmenin sınıf içerisindeki iş yükü hafifleyecektir.

Öğretimin bireyselleştirilmesi çalışmaları kapsamında öncelikli olarak öğrenci özelliklerinin analizi gerçekleştirilmelidir. Öğrenci tüm yönleriyle tanımlanmalı ve gerçekleştirilecek etkinlikler ve kullanılacak öğretim stratejileri ona göre belirlenmelidir.

Bu bağlamda öğretmenlerin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirmeleri gereken uygulamaları da ders içi ve ders dışı uygulamalar olarak iki grupta inceleyebiliriz. Ders içi uygulamalar kapsamında; yeni bir konuya başlamadan önce öğrencilerin konuya ilişkin hazırbulunuşluk düzeylerini çeşitli ölçme araçlarıyla belirleme, belirlenen hazırbulunuşluk düzeylerinden yola çıkarak öğretim etkinliklerini planlama, öğrencilerin derslere yönelik güdülenmesinde

farklı öğrenme özelliklerine uygun yollar deneme, öğrencileri amaçtan haberdar etmede farklı öğrenme özelliklerine uygun yardımcıları kullanma, dersleri işlerken kullanılan yöntem ve tekniklerin seçiminde öğrencilerin öğrenme özelliklerini dikkate alma, dersleri işlerken kullanılan araç – gereçlerin seçiminde öğrencilerin öğrenme özelliklerini dikkate alma, dersleri işlerken farklı hızda öğrenebilen öğrenciler için seçenekler sunma, öğrencilerin öğrenme düzeylerini çeşitli yollarla izleme, dersi işlerken öğrencilerin farklı öğrenme özelliklerine yanıt vermek için planlamada zamanı esnek kullanma, derste gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili öğrencilerin görüşlerini alma, değerlendirmede farklı öğrenme özelliklerine uygun ölçme araçları kullanma, değerlendirme etkinlikleriyle her bir öğrencinin ulaştığı noktayı belirleme gibi etkinlikler sayılabilir.

Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik ders dışında gerçekleştirilmesi beklenen uygulamaları da şöyle sıralayabiliriz: Öğrencilerin sahip oldukları bireysel özelliklerle ilgili ebeveynden bilgi alma, yine aynı özelliklerle ilgili okul rehberlik servisinden bilgi alma, öğrencilerin öğrenme düzeylerini çeşitli yollarla izleme sonrası elde edilen verileri raporlaştırma, her bir öğrencinin gelişime açık olan yönlerini ve ilgi alanlarını belirleme, ders dışı etkinliklerde öğrencinin tercihlerini, öğrenme özelliklerini dikkate alma, öğretimin bireyselleştirilmesine konusunda diğer meslektaşlarla işbirliği yapma, öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik derslerde gerçekleştirilen etkinliklerle ilgili zümre öğretmenlerini bilgilendirme, öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik bilimsel yayınları takip etme gibi.

Günümüzde okullar, öğrencilerinin sahip olduğu bireysel özellikleri ortaya çıkarabildiği ve onlara uygun biçimde hazırlanacak öğretim etkinliklerini sunabildiği ölçüde eğitimde fırsat eşitliğini ve başarıyı yakalamış sayılacaklardır (Saban, 2000). Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirilecek çalışmalarla yalnızca eğitimde fırsat eşitliği ve akademik başarı sağlanmakla kalmayacak, aynı zamanda okullardaki öğrenme – öğretme süreçlerinde öğrenme düzeyini önemli ölçüde etkileme gücüne sahip olan (Sağlam, 2002) öğrencinin duyuşsal nitelikleri de olumlu yönde gelişecektir. Öğrencinin duyuşsal niteliklerindeki gelişme, genel olarak öğrenmesine, okula, derse, sınıf öğretmenine yönelik tutumlarına ve öğrenmeye dönük kendine güvenine (akademik özgüven) büyük katkı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra öğrenci, öğrenme – öğretme sürecinde öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirilen etkinlikler sayesinde kendisine birey olarak değer verildiğini de hissetmektedir. 6 –14 yaş grubundaki tüm öğrencilerin yer aldığı zorunlu eğitim basamağı olan ilköğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin, öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik

görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma sözü edilen bu gereksinimden kaynaklanmıştır.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı gibi öğretimde bireyselleştirme çalışmaları etkili ve verimli bir öğretim sürecinin gerçekleştirilmesinde oldukça önemlidir. Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerin ders içi - ders dışı etkinlikler bakımından nasıl bir dağılım gösterdiğinin ortaya konulması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın alt amaçları ise şöyle ifade edilmiştir;

- 1) Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
- 2) Sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşleri ders içi - ders dışı etkinlikler bakımından nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

Betimsel bir çalışma olan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Konu ile ilgili gerçekleştirilen araştırmalar tarandıktan ve örnekleme dahil okullardaki öğretmenlerin görüşleri alındıktan sonra kuramsal yapı oluşturulmaya çalışılmıştır. Veriler, örnekleme alınan okullardaki öğretmenlerden, araştırmacı tarafından hazırlanan, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan “ilköğretim sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşlerini belirleme” anketi ile toplanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Çanakkale ili merkezinde 2002 – 2003 öğretim yılında, resmi ilköğretim okullarının birinci basamağında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise tesadüfi yöntemle seçilen 10 ilköğretim okulundaki 94 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerden geri dönen anketlerin toplam 90 tanesi değerlendirmeye alınmış dört anket yetersiz işaretlemelerden dolayı değerlendirme dışı bırakılmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın verileri “ilköğretim sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşleri” anketi ile toplanmıştır. Bu anket ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüşlerini ortaya koymak amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Anket kişisel bilgiler, öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirilen etkinlikler ve öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik görüş ve öneriler olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Araştırmacı detaylı bir literatür taramasıyla ve bu alanda görev yapan sınıf öğretmenleriyle görüşerek öğretimde bireyselleştirme kapsamında gerçekleştirilmesi gereken etkinlikleri belirlemiştir. Belirlenen etkinlikler davranış ifadesi biçiminde listelenip ve likert türünde yapılandırıldıktan sonra uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü alınan araç 50 kişilik bir sınıf öğretmeni grubuna pilot olarak uygulanmıştır. Pilot uygulama sonunda elde edilen veriler üzerinde testi yarılama istatistiksel tekniği kullanılarak güvenilirlik katsayısı (alpha) .83 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Veri Çözümleme Teknikleri

Elde edilen veriler aritmetik ortalama ve standart sapma istatistiksel teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmenlerin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirdikleri etkinliklerle ilgili ortalamaların yorumlanmasında 1.00 – 1.80 Hiçbir zaman, 1.81 – 2.60 Ara sıra, 2.61 – 3.40 Sık sık, 3.41 – 4.00 Her zaman puan aralıkları kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerle ilgili kişisel bilgilere kısaca yer verildikten sonra istatistiksel çözümlenmeler sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar tablolarla birlikte aşağıda verilmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 44, 4' ü erkek, % 55,6'sı kadındır. Mesleki deneyim açısından ise ilk sırayı %53 lük oranla 21 yıl ve üzerinde olan öğretmenler almıştır. İkinci sırayı %25 ile 16 – 20 yıl arası deneyime sahip olanlar, üçüncü sırayı %12'lik oranla 10 – 15 yıl deneyime sahip olanlar alırken % 4'lük orana sahip olan 6 – 10 yıllık deneyimli öğretmenler dördüncü sırayı, %3'lük orana sahip olan 1 – 5 yıllık deneyime sahip öğretmenler ise beşinci sırayı almıştır.

Eğitim düzeyi açısından incelendiğinde ise öğretmenlerin %47'si Eğitim Enstitüsü, %42'si Lisans Tamamlama, %10'u Eğitim Fakültesi, %1'i ise Fen Edebiyat Fakültesi (Formasyon) mezunudur. Öğretmenlerin % 21'i öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik hizmet içi eğitim aldıklarını belirtirlerken, %79'u bu konuda herhangi bir hizmet içi eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik ders içi etkinliklere ilişkin verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretimin Bireyselleştirilmesine Yönelik Ders İçi Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Etkinlikler	X	ss
1. Yeni bir konuya başlamadan önce öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini çeşitli ölçme araçlarıyla belirleme	2.11	0.68
2. Öğrencilerin güdülenmesinde farklı öğrenme özelliklerine uygun yollar deneme.	2.17	0.69
3. Öğrencileri amaçtan haberdar etmede farklı öğrenme özelliklerine uygun yardımcıları kullanma.	1.92	0.75
4. Dersleri işlerken farklı hızda öğrenebilen öğrenciler için seçenekler (farklı yazılı kaynaklara yönlendirme, çalışma yaprakları verme) sunma.	2.01	0.74
5. Öğrencilerin öğrenme düzeylerini çeşitli yollarla (proje, gözlem vb.) izleme.	1.87	0.75
6. Derste gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili öğrencilerin görüşlerini alma.	1.77	0.67
7. Dönüt verirken öğrencilerin öğrenme tercihleri ve bireysel özelliklerini dikkate alma.	1.52	0.64
8. Değerlendirmede farklı öğrenme özelliklerine uygun ölçme araçları kullanma.	1.61	0.56
Genel Ortalama	1.94	

Tablo 1 incelendiğinde yeni bir konuya başlamadan önce öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini çeşitli ölçme araçlarıyla belirleme etkinliğine 2.11'lik ortalama ile sınıf öğretmenlerinin "Ara Sıra" yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu sonuç etkili bir öğretim sürecinin gerçekleştirilmesinde öncelikli olarak öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmesi gerekir düşüncesiyle paralel görülmemektedir. Bu sonucun oluşmasında sınıf öğretmenlerinin programdaki konuları yetiştirme kaygılarının bulunması ve sınıflarındaki öğrenci sayılarının fazlalığının etkili olduğu düşünülebilir.

Öğrencilerin güdülenmesinde farklı öğrenme özelliklerine uygun yollar deneme etkinliğine sınıf öğretmenleri 2.17'lik ortalama ile "Ara Sıra" yanıtını vermişlerdir. Bu sonuç öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki etkisi asla göz ardı

edilemeyecek olan öğrenmeye hazır ve istekli olma ilkesiyle uygunluk göstermemektedir.

Öğrencileri amaçtan haberdar etmede farklı öğrenme özelliklerine uygun yardımcıları kullanma etkinliğine 1.92'lik ortalama ile sınıf öğretmenleri "Ara Sıra" düzeyinde yanıtını vermişlerdir. Bu değer öğrencinin bilinçli öğrenme çabalarını olumsuz yönde etkileyecek bir düzeydedir. Bir başka deyişle bu durum öğrencinin öğrenme sürecinde ne yapması, hangi davranışları göstermesi gerektiğinin farkında olamaması anlamına gelmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri dersleri işlerken farklı hızda öğrenebilen öğrenciler için seçenekler sunma etkinliğine 2.01'lik ortalama ile "Ara Sıra" düzeyinde yer verdiklerini belirtmişlerdir. Bu durum sınıf içerisinde farklı öğrenme hız ve yeteneğine sahip öğrencilerin göz ardı edilmesi anlamına gelmektedir. Bu sonucun oluşmasında sınıflarda bulunan öğrenci sayılarındaki fazlalığın ve bu türde etkinlikler gerçekleştirme konusunda öğretmenlerin yeterli çabayı göstermemelerinin etkili olduğu düşünülebilir.

Öğrencilerin öğrenme düzeylerini çeşitli yollarla izleme etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 1.87 olarak hesaplanmıştır. Bu değer "Ara Sıra" düzeyine karşılık gelmektedir. Farklı öğrenme özelliklerine sahip öğrencilerin hangi basamağa, ne kadar zamanda ulaştıkları konusunda bilgi sahibi olmanın önemi, özellikle bireysel performansı ölçen sınavlarla seçme temeline dayalı bir eğitim sistemi için tartışılmaz olduğu düşünüldüğünde bu değer son derece yetersizdir.

Derste gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili olarak öğrencilerin görüşünü alma etkinliğine yönelik sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 1.77'lik bir değerle "Hiçbir zaman" ölçeğine karşılık olarak hesaplanmıştır. Bu değer sınıf içerisinde demokratik ortamın gelişmesi açısından yetersizdir. Bu sonucun oluşumunda sınıflardaki öğrenci sayılarındaki fazlalığın ve ders süresinin önemli bir bölümünü bu etkinliğin harcayabileceği düşüncesinin etkili olduğu söylenebilir.

Dönüt verirken öğrencilerin öğrenme tercihlerini ve bireysel özelliklerini dikkate alma etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 1.52'lik bir değerle "Hiçbir Zaman" ölçeğinde hesaplanmıştır. Bu değer derste gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili öğrencilerin görüşünü alma etkinliğine verilen yanıtlarla paralellik göstermektedir.

Değerlendirmede farklı öğrenme özelliklerine uygun ölçme araçları kullanma etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 1.61'lik değerle "Hiçbir Zaman" ölçeğinde hesaplanmıştır. Bu sonuç daha önce sıralanan etkinliklere verilen yanıtlarla paralellik göstermektedir. Farklı öğrenme özelliklerinin dikkate alınmadığı öğrenme – öğretme süreçlerinde değerlendirme boyutunda böyle bir sonucun oluşması doğal bir durum olarak değerlendirilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik ders dışı etkinliklere ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretimin Bireyselleştirilmesine Yönelik Ders Dışı Etkinliklere İlişkin Görüşleri

Etkinlikler	X	SS
1. Öğrencilerin sahip oldukları bireysel özelliklerle ilgili ebeveynden bilgi alma.	2.24	0.74
2. Öğrencilerin sahip oldukları bireysel özelliklerle ilgili okul rehberlik servisinden bilgi alma.	1.44	0.55
3. Öğrencilerin öğrenme düzeylerini çeşitli yollarla izleme sonrası elde edilen verileri raporlaştırma.	1.87	0.75
4. Öğretimin bireyselleştirilmesi konusunda kurum içerisinde diğer meslektaşlarla işbirliği yapma.	2.75	0.87
5. Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik bilimsel yayınları takip etme.	1.92	0.70
Genel Ortalama	2.04	

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin sahip oldukları bireysel özelliklerle ilgili ebeveynden bilgi alma etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 2.24'lük bir değerle "Ara Sıra" ölçeğinde yer aldığı görülmektedir. İlköğretim I. basamakta öğrenim gören öğrencilerin özelliklerini belirlemenin öğrenme başarısına sağlayacağı katkının son derece önemli olduğu düşünüldüğünde bu değer oldukça düşüktür.

Ders dışı etkinliklerden öğrencilerin sahip oldukları özelliklerle ilgili olarak okul rehberlik servisinden bilgi alma etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 1.44'lük bir değerle "Hiçbir Zaman" ölçeğinde yer almıştır. Bu sonuç ilköğretim okullarında rehberlik servislerinin bulunmadığı ya da işlevsel bir biçimde çalışmadığının göstergesi olarak yorumlanabilir.

Öğrencilerin öğrenme düzeylerini çeşitli yollarla izleme sonrası elde edilen verileri raporlaştırma etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 1.87'lik bir değerle "Ara Sıra" düzeyinde hesaplanmıştır. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin bireysel özelliklerini izleme ve kaydetme konusunda yeterli çabayı göstermedikleri izlenimi vermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesi konusunda diğer meslektaşlarla işbirliği yapma etkinliğine verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2.75'lik bir değerle "Sık Sık" ölçeğinde yer almıştır. Böyle bir sonucun ortaya çıkması ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ders dışı zamanlarda daha sık bir arada buldukları ve sınıf içi etkinlikleri birbirleriyle paylaştıkları çıkarılmasıyla açıklanabilir.

Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik bilimsel yayınları takip etme etkinliğine sınıf öğretmenlerinin verdiği yanıtların aritmetik ortalaması 1.92'lik bir değerle "Ara Sıra" ölçeğinde yer almıştır. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik yayınları takip etme konusunda yeterli ilgiyi göstermedikleri anlamında yorumlanabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

1. Sınıf öğretmenleri öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirilen ders içi etkinliklerle ilgili ortalama değerine göre "Ara Sıra" düzeyinde yeterli bulunmuşlardır. Bu etkinliklerden "Derste gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili öğrencilerin görüşünü alma" ve "Değerlendirmede farklı öğrenme özelliklerine uygun ölçme aracı kullanma" en düşük değeri almıştır.
- 2.
3. Sınıf öğretmenleri öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerle ilgili ortalama değeri açısından "Ara Sıra" düzeyinde yeterli bulunmuşlardır. Bu etkinlikler içerisinde "Okul rehberlik servisinden bilgi alma" en düşük değeri almıştır.

Bu sonuçlara dayalı olarak, öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik gerçekleştirilen ders içi ve ders dışı etkinlikler konusunda sınıf öğretmenlerinin yeterli olmadıkları yargısına ulaşılmaktadır.

Bu sonuçlar ve ulaşılan yargı sonrasında getirilen öneriler şöyle sıralanmıştır;

1. Sınıf öğretmenleri öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik olarak sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler konularında bilgilendirilmelidir.
2. Sınıf öğretmenlerinin zümre toplantılarında öğretimin bireyselleştirilmesine dönük olarak gerçekleştirdikleri etkinlikleri paylaşmaları sağlanmalıdır.
3. Öğretimin bireyselleştirilmesine yönelik hizmet içi eğitim çalışmalarına sınıf öğretmenlerinin katılımı özendirilmelidir.
4. Sınıf öğretmenlerinin bireysel farklılıklar konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik betimsel ya da nitel çalışmalar gerçekleştirilmelidir.
5. Öğretimde bireyselleştirme çalışmalarına yönelik katkı sağlayacak yazılı kaynaklar sınıf öğretmenlerine tanıtılmalı, öğretmenlerin bu kaynaklardan üst düzeyde yararlanmaları sağlanmalıdır.
6. İlköğretim okullarında rehberlik servisleri kurulmalı, rehberlik servisine sahip ilköğretim okullarında görev yapan rehberlik alan uzmanlarının sınıf öğretmenleriyle işbirliği içerisinde çalışmaları sağlanmalıdır.
7. Öğretmen – Öğrenci – Veli arasında öğrenme-öğretme süreçlerine katkı sağlayacak düzeyde bir işbirliği sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Baykul, Yaşar. **İstatistik, Metodlar ve Uygulamalar**. Yenilenmiş ikinci basım. Ankara : Ertem Basım Yayın Dağıtım, 1997.
- Demirel, Özcan. “Öğretimde Yeni Yaklaşımlar”. **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Editör : Mehmet Gültekin. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını. No: 716. ss. 123 – 142, 2002.
- Entwistle, N.J. **Styles of Teaching and Learning: an Integrated Outline of Educational Psychology for Student, Teachers and Lecturers**. Chichester, Wiley, 1981.
- Güven, Bülent. İlköğretim Öğrencilerinin Bilişsel Stillere Uygun Etkinlikler Düzenlemenin Öğrenme Başarısı Ve Tutumlar Üzerindeki Etkisi.” Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma

Projesi. Proje No: 020513 Eylül 2002 – Mayıs 2003.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi; Kavramlar, İlkeler, Teknikler.** Sekizinci Basım. Ankara:

Nobel Yayın Dağıtım, 1998.

Morgan, Harry. **Cognitive Styles and Classroom Learning.** Westport, Conn: Praeger: 1997.

Saban, Ahmet. **Öğrenme Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar.** Ankara: Nobel Yayınları. 2000.

Sağlam, Mustafa. "Öğretimi Etkileyen Etmenler" **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme.** Editör :

Mehmet Gültekin. Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını. No: 716. ss.

77 - 94, 2002.

Yaşar, Şefik. "Öğrenme ve Öğretme Sürecinin Kuramsal Temelleri" **Öğretimde Planlama ve**

Değerlendirme. Editör : Mehmet Gültekin. Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

Yayını. No: 716. ss. 59 - 76, 2002.